

Tárgytematika
Közösségi és civil aktivitás fejlődése
NGM_SM004_1

Tárgyfelelős neve: dr. Tóbiás László **Félév:** 2013/14/1
Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés
Tárgy heti óraszám: 1/2/0 **Tárgy féléves óraszám:** 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

A tantárgy oktatása során a hallgatók megismerik a közösségi munka, a közösségfejlesztés és a civil aktivitás történeti fejlődését, elemzik és értelmezik az ezt életre hívó társadalmi szükségleteket, törekvéseket. Bemutatásra kerül a közösség és a civil világ társadalomban betöltött szerepe, történelmi alakulása, missziója.

A hallgatók képesek lesznek történelmi és fejlődési keretben látni a közösségi munka, illetve a civil aktivitás fejlődését, és saját és mások fejlesztési, innovációs kezdeményezéseit társadalomtörténeti kontextusban értelmezni.

TANTÁRGY TARTALMA

- a sokszorosán megszakított magyar társadalomfejlődés néhány szakaszában (dualizmus, két világháború közötti időszak, szocializmus) felillantani a közösségiség és civil szervezetiség szerepét, sajátosságait, fennmaradt hagyományait,
  - a rendszerváltást közvetlenül megelőző évektől áttekinteni a magyarországi közösségi és civil aktivitások alakulását, sajátosságait,
  - néhány összefüggésben kitekintést adni más nemzetek illetve az európai szint közösségi és civil aktivitásainak fejlődésére.
- a a közösségi munka és a közösségfejlesztés szakmai, mozgalmi jellege, interdiszciplinaritás, interprofesszionális.

A társadalomkutatás és a közösség fejlesztés összefüggései.

Nemzetközi és hazai hálózatok.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

A hallgató feladata, hogy

1) kiválasszon egy feldolgozott történetű (akár ma már nem létező) közösséget, melynek tagjai illetve civil aktivitást, melynek részvevői elérhetőek számára. (Bármely közösség illetve civil aktivitás választható, melynek története feldolgozott. Javasolt olyan közösség, aktivitás, mely produktív szakaszba is eljutott – nagyon szűk körben elképzelhető, hogy valamely eredményt el nem ért aktivitással való foglalkozás alkalmas legyen a hallgató tanulása tárgyául. Tehát választhatóak szakszervezetek, egyházi-vallási, művészeti-kulturális, színházi, zenei, település(rész)fejlesztő, örökségvédelmi-hagyományápoló, környezetvédelmi, érdekvédelmi közösségek és aktivitások és sok más. Nem alkalmas tárgyai a feladat teljesítésének intézményi közösségek vizsgálatai: pl. egy iskola diákközössége (de pl. az öregdiák-közösség igen), egy rendház, idősek vagy fogyatékossgal élők otthona lakói közössége, vagy egy település(rész) egésze közössége.

2) a történeti feldolgozás alapján készítsen egy esszét a közösségről, aktivitásról a kurzuson szerzett ismeretek, a közösségi, civil tanulmányok szempontjából és eszközeivel. Tehát a fókusz nem a közösség, aktivitás eredményein, hanem fejlődésén, tagjaival és környezetével való kapcsolatán legyen. Terjedelem: 6-12 oldal.

3) keresse fel a közösség legalább két (akár volt) tagját, és készítsen velük interjút arról, hogy az interjúalanyok hogyan élték meg a közösség, aktivitás fejlődését, folyamatait. Az interjúkról készítsen rövid, lényegi összefoglalást – az interjúkat nem kell leírni, de készítésükkor rögzítse őket! Terjedelem: összesen 3-6 oldal.

4) Készítsen kutatási témajegyzéket: a munkája során szerzett tapasztalatok alapján milyen kérdéseket lenne érdemes elmélyült vizsgálat tárgyává tenni az adott szervezetnél, amivel általában is bővíteni lehetne a közösségi és civil aktivitásokra vonatkozó ismereteket? Határozza meg a kérdéseket, indokolja meg véleményét, jelezze, milyen módon, módszerekkel lehetne az adott kérdést vizsgálni. Terjedelem: 2-4 oldal.

5) MA szintű képzésnek megfelelő irodalomgyűjtés és -használat elvárás!

6) A csoport közös tanulásának a része a munkák bemutatása és építő-segítő megvitatása.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Varga A. T. – Vercseg I. (1998) *Közösségfejlesztés*. Magyar Művelődési Intézet, Budapest. ISBN 963 651 414 3

http://muvelodes.vfmk.hu/4-szakmai_anyagok/letoltes/kozossegfejlesztes.pdf

Czike K. – Kuti É. (2005) *Önkéntesség, jótekonyság, társadalmi integráció*. Nonprofit Kutatócsoport és Önkéntes Központ Alapítvány, Budapest. ISBN 978 963 8139 16 0

<http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltendo/czikeonk.pdf>

Ajánlott irodalom:

Brake, R. – Faßbender, K. (2009) A közösségfejlesztés története és fejlődése Németországban. In: *Parola*. 3. http://www.kka.hu/_Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/cimsz/

1B136F19BEB7CF65C125763300443F83

Vercseg I. (szerk.) (2007) *Az angol és holland közösségi munka, özösségfejlesztés fejlődésének áttekintése*. Két szemelvény. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest. ISBN 978 963 87586 0 6

<http://www.kozossegfejlesztes.hu/>

[_Kozossegi_Adattar/Azadatt.nsf/0a84037251c6a630c1257075002e65aa/fd05be91b8faaa31c12572f100370af4/\\$FILE/Az%20angol%20%C3%A9s%20holland%20k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9gi%20munka.pdf](#)

Gyáni Gábor-Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Budapest: Osiris Kiadó, 2006. 395 p. (Osiris tankönyvek)

Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történelmi régiójáról. In. Történelmi Szemle, 1981/3. 313–359., Önálló kötetként: Magvető Kiadó. Budapest. 1983 <http://hu.scribd.com/doc/39013014/Sz%C5%B1cs-Jen%C5%91-Vazlat-Europa-harom-torteneti-regiojarol>

Whyte, William Foote (1999): Utcasarki társadalom, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

Sörös Erzsébet (szerkesztő) (2003): Civil világ - Egy nagyvárosi közösségfejlesztési modell tükrében - Nap Klub Alapítvány,

Budapest

Telep és konfliktus – Nyitott ház, settlement és egyetem
Műhelybeszélgetés a IX. Nyári Egyetemen – Közösségben

Szolidárisabb – Igazságosabb – Fenntarthatóbb Parola 2012/4 <http://www.kka.hu/>

[_Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/b84c8c861998671e8525670c00815721/4724bc4f72207aefc1257b18005ab456?OpenDocument](#)